

УДК 343.9:004.9

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2026-2-6>**Габорець Ольга Андріївна**

доктор філософії в галузі освіти, доцент,
доцент кафедри оперативного-розшукової діяльності та інформаційної
безпеки Навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції імені Е. О. Дідоренка
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-7138-5847
Scopus-Author ID: 57788643800

Лунгол Ольга Миколаївна

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри
оперативного-розшукової діяльності та інформаційної безпеки
Навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції імені Е. О. Дідоренка
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0001-8128-0072
Scopus-Author ID: 59193370300

Волобоєв Артур Олегович

доктор філософії в галузі права,
начальник відділу організації освітнього процесу
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-7138-5847
Scopus-Author ID: 60559964600

СТРАТЕГІЧНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

У статті здійснено комплексне теоретико-прикладне дослідження стратегічного кримінального аналізу як одного з базових інструментів прогнозування криміногенної ситуації та запобігання злочинності в умовах трансформації сучасного безпекового середовища. Обґрунтовано, що стратегічний кримінальний аналіз посідає самостійне місце в системі кримінального аналізу та виконує функцію довгострокового інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності, орієнтованого на виявлення тенденцій злочинності, оцінку криміногенних ризиків, формування стратегічних пріоритетів і розроблення превентивних управлінських рішень. Проаналізовано наукові підходи до розуміння кримінального аналізу, його типології та зв'язку з моделлю правоохоронної діяльності, керованої аналітичною розвідкою (Intelligence-led Policing). Встановлено, що стратегічний кримінальний аналіз, на відміну від тактичного й оперативного, зосереджується на довгострокових загрозах, «гарячих точках», структурних змінах злочинності та перспективних сценаріях її розвитку. Розкрито значення SWOT-аналізу, SOCTA, OSINT, аналізу ризиків, ситуаційного та географічного аналізу як найбільш релевантних інструментів стратегічного аналізу. Окрему увагу приділено інституціоналізації кримінального аналізу в Україні, ролі підрозділів кримінального аналізу Національної поліції, а також перспективам використання сучасних цифрових платформ, здатних підсилити прогностичну й превентивну функції аналітичної діяльності. Доведено, що стратегічний кримінальний аналіз слід розглядати

не лише як інструмент опису криміногенної обстановки, а як механізм управління криміногенними ризиками та підготовки рішень на рівні державної, регіональної й відомчої політики у сфері протидії злочинності. Практична реалізація запропонованих підходів сприятиме підвищенню ефективності стратегічного планування в органах правопорядку, забезпечуючи перехід від реактивного реагування до проактивного управління криміногенними ризиками та зміцнення загальної безпеки суспільства.

Ключові слова: стратегічний кримінальний аналіз, прогнозування злочинності, запобігання злочинності, криміногенні ризики, *Intelligence-led Policing*, *SOCTA*, *OSINT*, правоохоронна діяльність.

Haborets O. A., Lunhol O. M., Voloboiev A. O. Strategic crime analysis as an instrument for crime prediction and prevention

The article provides a comprehensive theoretical and applied study of strategic criminal analysis as one of the fundamental tools for forecasting the criminogenic situation and preventing crime in the context of the transformation of the modern security environment. It is substantiated that strategic criminal analysis occupies an independent place in the system of criminal analysis and performs the function of long-term information and analytical support for law enforcement activities, oriented toward identifying crime trends, assessing criminogenic risks, establishing strategic priorities, and developing preventive management decisions. Scientific approaches to understanding criminal analysis, its typology, and its connection with the Intelligence-led Policing model are analyzed. It is established that strategic criminal analysis, unlike tactical and operational analysis, focuses on long-term threats, "hot spots", structural changes in crime, and prospective scenarios for its development. The significance of SWOT analysis, SOCTA, OSINT, risk analysis, situational, and geographic analysis as the most relevant tools of strategic analysis is revealed. Particular attention is paid to the institutionalization of criminal analysis in Ukraine, the role of criminal analysis units of the National Police, and the prospects for using modern digital platforms capable of enhancing the predictive and preventive functions of analytical activity. It is proved that strategic criminal analysis should be considered not only as a tool for describing the criminogenic situation but as a mechanism for managing criminogenic risks and preparing decisions at the level of state, regional, and departmental policy in the field of crime counteraction. The practical implementation of the proposed approaches will contribute to increasing the efficiency of strategic planning in law enforcement agencies, ensuring the transition from reactive response to proactive management of criminogenic risks and strengthening the overall security of society.

Key words: *strategic crime analysis, crime forecasting, crime prevention, criminogenic risks, intelligence-led policing, SOCTA, OSINT, law enforcement.*

Вступ. Сучасний етап розвитку злочинності характеризується не лише кількісними змінами її показників, а насамперед ускладненням її структурно-функціональних характеристик, підвищенням адаптивності злочинних практик до трансформацій соціального, економічного, інформаційного та безпекового середовища. Злочинність дедалі виразніше демонструє ознаки мережовості, технологічної оснащеності, латентності та здатності до швидкої модифікації форм і способів протиправної діяльності під впливом зовнішніх факторів. За таких умов традиційна модель правоохоронної діяльності, зорієнтована переважно на реагування на вже вчинені кримінальні правопорушення, виявляється недостатньою для ефективної протидії сучасним кримінальним загрозам, зокрема організованим, транснаціональним, кібернетичним, економічним та гібридним злочинності.

У зв'язку з цим особливого значення набуває впровадження таких форм

інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності, які дають змогу не лише фіксувати та описувати поточний стан криміногенної ситуації, а й виявляти стійкі закономірності її розвитку, ідентифікувати криміногенні ризики, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами та формувати аналітичне підґрунтя для прийняття превентивних управлінських рішень. У вітчизняних наукових і навчально-методичних джерелах кримінальний аналіз обґрунтовано визначається як специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, спрямований на встановлення та прогнозування взаємозв'язків між даними про злочинну діяльність та іншими відомостями, потенційно з нею пов'язаними, для їх використання у досудовому розслідуванні, оперативно-розшуковій діяльності, а також у процесі розроблення тактичних і стратегічних заходів протидії злочинності.

Саме в цьому теоретико-прикладному контексті стратегічний кримінальний аналіз

постає як інструмент вищого рівня аналітичного узагальнення, орієнтований не на ситуативне опрацювання окремих кримінально значущих фактів, а на системне дослідження довгострокових тенденцій, загроз і сценаріїв розвитку злочинності. Його функціональне призначення полягає у формуванні цілісної аналітичної картини криміногенного середовища, оцінюванні масштабів і структури ризиків, визначенні пріоритетних напрямів правоохоронного впливу та забезпеченні науково обґрунтованого розподілу ресурсів. Такий підхід корелює з положеннями сучасної моделі правоохоронної діяльності, керованої аналітичною розвідкою, у межах якої стратегічна оцінка загроз розглядається як передумова ефективного планування, управління та профілактичного впливу на злочинність.

Актуальність дослідження стратегічного кримінального аналізу додатково посилюється потребою подальшої інституціоналізації аналітично орієнтованої моделі правоохоронної діяльності в Україні, що має спиратися на системне оцінювання загроз, ризик-орієнтоване планування, обґрунтовану пріоритизацію правоохоронних завдань та впровадження сучасних аналітичних інструментів, зокрема SWOT-аналізу, SOCTA, OSINT, аналізу злочинних моделей, аналізу ризиків і цифрових платформ кримінального аналізу. У сукупності це зумовлює необхідність комплексного наукового осмислення стратегічного кримінального аналізу не лише як різновиду аналітичної діяльності, а як самостійного механізму прогнозування та запобігання злочинності в сучасних умовах.

Проблематика кримінального аналізу та його стратегічного виміру в сучасних умовах трансформації безпекового середовища посідає важливе місце у вітчизняній і зарубіжній науковій думці. Особливої актуальності вона набуває у зв'язку з переходом від реактивної моделі правоохоронної діяльності до проактивної, заснованої на аналітичній розвідці та прогнозуванні криміногенних процесів.

Фундаментальні теоретико-методологічні засади сучасного кримінального аналізу розкрито у колективній монографії за загальною редакцією О. Користіна, у якій обґрунтовано

концептуальні підходи до формування системи кримінального аналізу в контексті впровадження філософії правоохоронної діяльності, керованої аналітичною розвідкою (Intelligence-led Policing). Автори доводять, що сучасний кримінальний аналіз повинен розглядатися не лише як допоміжний інструмент інформаційного забезпечення, а як ключовий елемент правоохоронного менеджменту, орієнтованого на стратегічне планування, оцінювання ризиків та прогнозування злочинності [1]. У зазначеній монографії підкреслюється, що модель Intelligence-led Policing сформувалася як відповідь на ускладнення криміногенної ситуації та обмеженість ресурсів правоохоронних органів, що зумовило необхідність переходу до проактивної діяльності, заснованої на використанні аналітичних продуктів, достовірних статистичних даних і системного аналізу. Відповідно до цього підходу, кримінальний аналіз інтегрується у процес прийняття управлінських рішень і стає інструментом формування стратегічної політики у сфері протидії злочинності.

Значний внесок у розвиток теорії кримінального аналізу здійснили О. Самойленко, В. Тіщенко та Д. Цехан [2], які визначають його як специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності, спрямованої на встановлення взаємозв'язків між кримінально значущими даними та іншими інформаційними масивами з метою їх використання у правоохоронній діяльності. Автори акцентують увагу на прогностичній функції кримінального аналізу, підкреслюючи, що саме здатність до передбачення розвитку криміногенної ситуації є його ключовою ознакою.

У працях О. Гончарука та К. Ісмайлова [3] кримінальний аналіз розглядається як комплексний інструмент, спрямований на вдосконалення механізмів запобігання злочинності, моніторинг криміногенної ситуації та прогнозування її тенденцій. Автори підкреслюють, що аналітична діяльність повинна бути інтегрована у всі рівні правоохоронної системи – від оперативного до стратегічного, що забезпечує підвищення ефективності управлінських рішень.

У свою чергу, М. Корнієнко [4] розглядає кримінальний аналіз як складову сучасної

моделі функціонування Національної поліції України, акцентуючи увагу на необхідності його технологічного розвитку, зокрема шляхом інтеграції інструментів аналізу великих даних, цифрових платформ та аналітичних систем. Автор підкреслює, що розвиток кримінального аналізу є необхідною умовою переходу до ризик-орієнтованого управління у сфері протидії злочинності.

Важливим напрямом сучасних досліджень є також розроблення інструментів стратегічного аналізу, зокрема SOCTA, OSINT, аналізу тенденцій злочинності, геопросторового та темпорального аналізу. У зазначеній монографії ці інструменти розглядаються як складові єдиного аналітичного процесу, спрямованого на формування аналітичних продуктів, необхідних для прийняття управлінських рішень і прогнозування кримінальної активності.

Крім того, у сучасних дослідженнях значна увага приділяється інституційним аспектам розвитку кримінального аналізу. Зокрема, підкреслюється роль Департаменту кримінального аналізу Національної поліції України, створеного у 2017 році, а також впровадження навчальних програм з кримінального аналізу у закладах освіти системи МВС, що свідчить про поступову інституціоналізацію аналітичної діяльності та її інтеграцію у практику правоохоронних органів [1].

Узагальнення наукових підходів дає підстави стверджувати, що стратегічний кримінальний аналіз у сучасній науці розглядається як міждисциплінарний інструмент, що поєднує інформаційно-аналітичну діяльність, цифрові технології та управлінські механізми. Водночас, попри значний науковий доробок, недостатньо дослідженим залишається питання комплексного використання стратегічного кримінального аналізу як інтегрованого інструменту прогнозування та запобігання злочинності, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Водночас аналіз наукових джерел свідчить про відсутність цілісного теоретико-методологічного підходу до інтеграції інструментів стратегічного кримінального аналізу, зокрема SWOT-аналізу та SOCTA, у межах єдиної аналітичної системи. Наявні дослідження

переважно розглядають зазначені інструменти ізольовано, що обмежує можливості їх комплексного застосування у практиці правоохоронної діяльності та знижує ефективність прогнозування криміногенних процесів. Це зумовлює необхідність розроблення інтегрованої моделі стратегічного кримінального аналізу, яка забезпечує поєднання різних аналітичних підходів у межах єдиного управлінського механізму.

Метою статті є комплексне теоретико-прикладне дослідження стратегічного кримінального аналізу як самостійного напряму аналітичної діяльності та інтегрованого інструменту прогнозування криміногенної обстановки і запобігання злочинності, визначення його функціонального призначення та місця в системі правоохоронної діяльності, побудованої на засадах Intelligence-led Policing, а також обґрунтування ключових інструментів і напрямів удосконалення його застосування в умовах сучасних безпекових викликів.

Матеріали та методи. Для досягнення поставленої мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: метод системного аналізу – для дослідження стратегічного кримінального аналізу як цілісної аналітично-управлінської системи; структурно-функціональний метод – для визначення його місця та ролі у системі правоохоронної діяльності; порівняльно-правовий метод – для аналізу вітчизняних і зарубіжних підходів; метод узагальнення – для формування наукових висновків; метод прогнозування – для обґрунтування перспектив розвитку криміногенної ситуації.

Результати. Сучасний етап розвитку криміногенного середовища характеризується високим рівнем динамічності, структурної складності та здатності злочинності до швидкої адаптації до змін соціального, економічного, технологічного та безпекового середовища. У цих умовах традиційна модель правоохоронної діяльності, яка ґрунтується переважно на реагуванні на вже вчинені кримінальні правопорушення, виявляється недостатньою для ефективної протидії сучасним викликам. Це обумовлює об'єктивну необхідність переходу до нової парадигми правоохоронної

діяльності, в основі якої лежить прогнозування, оцінювання ризиків та формування превентивних управлінських рішень. Саме в цьому контексті стратегічний кримінальний аналіз набуває ключового значення як інструмент, що забезпечує інтеграцію аналітичної інформації у процес управління та формування державної політики у сфері протидії злочинності.

Сутність СКА полягає у дослідженні злочинності як системного явища. На відміну від тактичного чи оперативного рівнів, стратегічний аналіз узагальнює великі масиви даних для виявлення довгострокових тенденцій та інтерпретації загроз. У межах даного дослідження СКА визначається як інтегрований аналітично-управлінський процес, спрямований на системне вивчення криміногенного середовища, оцінювання ризиків та моделювання превентивних рішень.

Концептуальним підґрунтям СКА є модель *Intelligence-led Policing (ILP)*, де аналітика стає центральним ресурсом управління. У цій системі аналітичні продукти визначають пріоритети діяльності та розподіл ресурсів, перетворюючи СКА з допоміжного елемента на дієвий механізм проактивної протидії злочинності. Такий підхід підкреслює роль аналізу в переході до ризик-орієнтованого управління.

Визначальною у структурі СКА є його прогностична функція, що забезпечує перехід від ретроспективного опису до перспективного моделювання. Враховуючи комплекс соціально-економічних, технологічних та воєнно-політичних факторів, СКА дозволяє розробляти сценарії розвитку криміногенної ситуації, що є необхідною умовою формування ефективної превентивної політики держави. У цьому контексті стратегічний кримінальний аналіз виступає інструментом управління криміногенними ризиками. Його застосування дозволяє ідентифікувати загрози, оцінювати їхню ймовірність і потенційний вплив, а також визначати пріоритетність реагування. Це забезпечує раціональний розподіл ресурсів і концентрацію зусиль на найбільш значущих напрямках діяльності. Таким чином, стратегічний кримінальний аналіз виконує функцію зв'язку між аналітикою та управлінням, що є ключовою умовою ефективності правоохоронної діяльності.

У прикладному вимірі до сильних сторін у системі стратегічного кримінального аналізу можуть бути віднесені наявність спеціалізованих підрозділів кримінального аналізу, доступ до відомчих та міжвідомчих баз даних, використання сучасних аналітичних платформ, професійна підготовка аналітиків, а також запровадження аналітично орієнтованих моделей правоохоронної діяльності. Водночас слабкі сторони охоплюють кадровий дефіцит, нерівномірність технічного забезпечення, відсутність повної інтеграції інформаційних систем, обмеженість доступу до якісних даних, фрагментарність аналітичних процедур та недостатній рівень використання аналітичних продуктів у реальному управлінському процесі. Така аналітична деталізація дозволяє не лише констатувати наявність певних проблем, а й встановити, якою мірою вони впливають на спроможність правоохоронної системи своєчасно виявляти, оцінювати та нейтралізувати криміногенні загрози.

Не менш важливим є аналіз зовнішнього середовища, у якому функціонує система протидії злочинності. У цьому аспекті можливості можуть бути пов'язані з розвитком цифрових технологій, розширенням міжнародної співпраці, імплементацією європейських аналітичних стандартів, використанням відкритих джерел інформації, методологій SOCTA та ризик-орієнтованого підходу, а також із розбудовою аналітичної культури в діяльності органів правопорядку. Водночас загрози формуються під впливом адаптивності організованої злочинності, розвитку кіберзлочинності, гібридизації кримінальних практик, використання злочинними мережами сучасних технологій, воєнних чинників, інформаційних операцій, міграційних процесів та інших факторів, які ускладнюють криміногенну ситуацію та підвищують рівень невизначеності. Саме співвіднесення цих двох груп чинників – внутрішніх та зовнішніх – і становить аналітичне ядро SWOT-підходу.

У цьому контексті доцільно підкреслити, що застосування SWOT-аналізу у стратегічному кримінальному аналізі дозволяє не лише здійснювати діагностику криміногенного середовища, а й формувати аналітичне

підґрунтя для прийняття управлінських рішень превентивного характеру. Саме завдяки поєднанню оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів він виступає інструментом переходу від опису криміногенної ситуації до її стратегічного осмислення.

Окремої уваги заслуговує прогностичний потенціал SWOT-аналізу. Його аналітична цінність полягає не лише в оцінюванні поточного стану системи, а й у можливості моделювання альтернативних сценаріїв розвитку криміногенної ситуації залежно від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Так, комбінація сильних сторін і зовнішніх можливостей дозволяє визначити перспективні напрями посилення превентивної діяльності; поєднання слабких сторін і зовнішніх загроз, навпаки, виявляє найбільш ризиковані ділянки, де правоохоронна система є вразливою до дестабілюючого впливу. У результаті SWOT-аналіз дає змогу прогнозувати ймовірні наслідки різних управлінських рішень, оцінювати, які з них сприятимуть зниженню криміногенних ризиків, а які, навпаки, можуть поглибити наявні структурні проблеми.

Разом із тим необхідно враховувати, що SWOT-аналіз, попри його значну евристичну та стратегічну цінність, має і певні методологічні обмеження. Насамперед вони пов'язані з його переважно якісним характером, залежністю від рівня професійної підготовки експерта, суб'єктивністю оцінювання окремих факторів та складністю чіткої ієрархізації виявлених елементів. У практиці стратегічного кримінального аналізу це означає, що результати SWOT-оцінювання можуть істотно варіюватися залежно від повноти вихідної інформації, обраних критеріїв аналізу та інтерпретаційної позиції аналітика. Крім того, сам по собі SWOT-аналіз не дає достатньої кількісної визначеності щодо масштабу загроз, не забезпечує формалізованого ранжування ризиків і не дозволяє з достатньою точністю оцінити ступінь організованості, транскордонності чи системної небезпечності конкретних кримінальних явищ.

На відміну від SWOT-аналізу, що дозволяє сформулювати узагальнену картину криміногенного середовища та спроможностей системи протидії, SOCTA [5] орієнтована на глибинне,

структуроване та ризик-орієнтоване дослідження конкретних кримінальних загроз, передусім у сфері тяжкої та організованої злочинності. Її методологічна основа полягає у системному підході до аналізу злочинних ринків, мереж, кримінальних процесів та факторів, що сприяють їх функціонуванню та розвитку. У цьому сенсі SOCTA забезпечує перехід від загальної стратегічної оцінки середовища до детального аналізу найбільш небезпечних і пріоритетних кримінальних явищ.

Аналітична логіка SOCTA передбачає багаторівневу процедуру дослідження, яка включає ідентифікацію кримінальних явищ, оцінювання їх масштабів, рівня організованості, транскордонного характеру, економічного впливу, соціальної небезпечності та потенціалу до подальшого поширення. Особливе значення надається аналізу взаємозв'язків між окремими кримінальними процесами, що дозволяє виявляти комплексні кримінальні екосистеми, у межах яких функціонують злочинні мережі. Такий підхід забезпечує не лише фіксацію існуючих загроз, а й розуміння механізмів їх відтворення та трансформації, що є критично важливим для прогнозування.

Практичне значення запропонованого підходу полягає у можливості його застосування в діяльності підрозділів кримінального аналізу Національної поліції України під час підготовки стратегічних аналітичних продуктів, визначення пріоритетів правоохоронної діяльності та формування управлінських рішень, спрямованих на зниження криміногенних ризиків. Використання комплексної моделі, що поєднує SWOT-аналіз та SOCTA, дозволяє підвищити обґрунтованість прогнозів і ефективність запобігання злочинності як на регіональному, так і на державному рівнях.

Концептуальною основою запропонованого підходу є уявлення про стратегічний кримінальний аналіз як динамічну систему замкненого типу, у межах якої відбувається послідовна трансформація: інформація → аналітичні знання → прогностичні моделі → управлінські рішення → превентивний вплив → оновлена інформація.

З урахуванням викладеного доцільно виокремити узагальнений алгоритм стратегічного

кримінального аналізу, який включає такі послідовні етапи: збір та інтеграція інформації з різномірних джерел (відомчих баз даних, відкритих джерел, аналітичних систем); аналітична обробка даних, виявлення закономірностей, тенденцій та взаємозв'язків; ідентифікація та оцінювання криміногенних ризиків з урахуванням їх ймовірності та потенційного впливу; формування прогностичних моделей розвитку криміногенної ситуації; розроблення управлінських рішень превентивного характеру та визначення пріоритетів правоохоронної діяльності; моніторинг результатів, оцінювання ефективності прийнятих рішень і коригування аналітичних висновків.

Запровадження такої моделі дозволяє обґрунтувати циклічний характер аналітичної діяльності, де кожен етап не лише впливає з попереднього, а й формує зворотний зв'язок, що забезпечує постійне уточнення та адаптацію аналітичних висновків до змін криміногенного середовища. Саме ця властивість адаптивності є ключовою умовою ефективності стратегічного кримінального аналізу в умовах нестабільності та високої динаміки злочинності.

У межах запропонованої концепції стратегічний кримінальний аналіз характеризується такими системними ознаками:

- інтегративність, що проявляється у поєднанні різномірних джерел інформації та методів аналізу;
- прогностичність, яка забезпечує орієнтацію на майбутні стани криміногенного середовища;
- адаптивність, що дозволяє оперативно реагувати на зміни у структурі та динаміці злочинності;
- управлінська спрямованість, яка полягає у трансформації аналітичних результатів у практичні рішення;
- циклічність, що забезпечує безперервність аналітичного процесу та його самокоригування.

Натомість SOCTA виконує функцію мезо- та мікрорівневого аналізу загроз, забезпечуючи глибинне дослідження конкретних кримінальних явищ, їх структурних характеристик, рівня організованості, взаємозв'язків та

потенціалу до подальшого розвитку. Її методологічна цінність полягає у можливості формалізованого оцінювання загроз і їх ранжування за рівнем пріоритетності, що дозволяє трансформувати аналітичні результати у конкретні управлінські рішення.

Таким чином, інтеграція SWOT-аналізу та SOCTA у межах єдиної аналітичної системи дозволяє сформувати багаторівневу модель стратегічного кримінального аналізу, у якій поєднуються загальносистемне бачення криміногенного середовища та глибинний аналіз окремих загроз [6]. Це забезпечує перехід від фрагментарного сприйняття злочинності до її системного розуміння як складної, багатовимірної та динамічної системи.

З методологічної точки зору запропонований підхід дозволяє розширити традиційні межі кримінального аналізу, інтегрувавши його у структуру стратегічного управління. У цьому контексті стратегічний кримінальний аналіз виступає не лише інструментом пізнання, а й інструментом впливу, що забезпечує формування превентивної політики на основі науково обґрунтованих прогнозів. Саме така інтерпретація відповідає сучасним вимогам до правоохоронної діяльності та логіці Intelligence-led Policing, у межах якої аналітична інформація стає визначальним фактором управління безпекою.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що: вперше запропоновано концептуальну модель стратегічного кримінального аналізу як інтегрованого аналітично-управлінського механізму, що поєднує SWOT-аналіз та SOCTA в межах єдиної багаторівневої системи; вперше обґрунтовано доцільність розгляду SWOT-аналізу та SOCTA як взаємодоповнюючих елементів єдиної багаторівневої аналітичної системи стратегічного кримінального аналізу; дістало подальшого розвитку положення про циклічну модель стратегічного кримінального аналізу, що забезпечує трансформацію інформації в управлінські рішення превентивного характеру.

Висновки. У результаті дослідження обґрунтовано, що стратегічний кримінальний аналіз (СКА) є самостійним і системоутворюючим елементом правоохоронної діяльності

в межах моделі Intelligence-led Policing. Його функціональне призначення полягає у переході від реактивного реагування до проактивного управління через прогнозування тенденцій, оцінку криміногенних ризиків та розроблення превентивних управлінських рішень. На відміну від тактичного аналізу, СКА забезпечує перспективне моделювання сценаріїв розвитку злочинності, що дозволяє діяти на випередження.

Науково значущим результатом є доведення доцільності інтегрованого використання SWOT-аналізу та SOCTA як взаємодоповнюючих елементів. SWOT-аналіз забезпечує макрорівневу діагностику спроможностей системи, тоді як SOCTA дозволяє здійснювати

глибинне, ризик-орієнтоване оцінювання та пріоритезацію конкретних загроз. Така синергія трансформує аналітичний опис ситуації у дієвий механізм стратегічного управління.

СКА визначено як динамічну циклічну систему, де інформація послідовно трансформується в аналітичні знання, прогностичні моделі та превентивний вплив. Практичне значення результатів полягає у можливості їх впровадження в діяльність підрозділів кримінального аналізу Національної поліції України для оптимізації розподілу ресурсів та стратегічного планування. Перспективи подальших розвідок пов'язані з цифровізацією СКА та впровадженням технологій штучного інтелекту для оцінювання кримінальних загроз.

Література

1. Реалізація філософії «Intelligence-led Policing» в системі кримінального аналізу Національної поліції України : монографія / О.Є. Користін та ін. ; за заг. ред. О.Є. Користіна. Київ : ВАІТЕ, 2024. 444 с.
2. Самойленко О., Тищенко В., Цехан Д. Кримінальний аналіз і стратегічне прогнозування в правоохоронних органах України : метод. вказ. до виконання практ. і самост. робіт [Електронний ресурс]. Одеса : Фенікс, 2023. 116 с.
3. Гончарук О. М., Ісмаїлов К. Ю. Кримінальний аналіз у системі правоохоронних органів України: поняття, мета й завдання. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 2. С. 3–9. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2023-83-3-9>.
4. Корнієнко М.В. Кримінальний аналіз у діяльності Національної поліції України. *Право і суспільство*. 2024. № 1. Т. 2. С. 397–402. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.60>.
5. Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) : report. The Hague : Europol, 2021. 101 p.
6. Федчак І.А. Основи кримінального аналізу : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 288 с.

References

1. Korystin, O.Ye., Shvets, D.V., Butko, B.V., Denysenko, B.S. et al. (2024). *Realizatsiia filosofii "Intelligence-led Policing" v systemi kryminalnoho analizu Natsionalnoi politzii Ukrainy* [Implementation of the "Intelligence-led Policing" philosophy in the criminal analysis system of the National Police of Ukraine] (O.Ye. Korystin, Ed.). VAITE [in Ukrainian].
2. Samoilenko, O., Tishchenko, V., & Tsekhan, D. (2023). *Kryminalnyi analiz i stratehichne prohnozuvannia v pravoookhoronnykh orhanakh Ukrainy: metod. vkaz. do vykonannia prakt. i samost. robit* [Criminal analysis and strategic forecasting in law enforcement agencies of Ukraine: Methodological instructions for practical and independent work]. Feniks [in Ukrainian].
3. Honcharuk, O.M., & Ismailov, K.Yu. (2024). *Kryminalnyi analiz u systemi pravoookhoronnykh orhaniv Ukrainy: poniattia, meta i zavdannia* [Criminal analysis in the law enforcement system of Ukraine: Concept, goal and tasks]. *Pravovyi chasopys Donbasu*, (2), 3–9. <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2023-83-3-9> [in Ukrainian].
4. Korniienko, M.V. (2024). *Kryminalnyi analiz u diialnosti Natsionalnoi politzii Ukrainy* [Criminal analysis in the activity of the National Police of Ukraine]. *Pravo i suspilstvo*, (1), Vol. 2, 397–402. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.60> [in Ukrainian].
5. Europol. (2021). *Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA): Report*. Europol.
6. Fedchak, I.A. (2021). *Osnovy kryminalnoho analizu: navchalnyi posibnyk* [Basics of criminal analysis: A textbook]. Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 14.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026